

Šesta sezona Dubrovačkih ljetnih igara dosad najuspjelija

Rudimir Roter

Pri kraju smo šeste sezone Ljetnih igara, tako da već možemo dati ocjenu ove naše velike kulturno-umjetničke manifestacije. Rezultati pokazuju nedvojbeno, da je ovogodišnja sezona najuspjelija od svih dosadašnjih. Naročito po broju posjetilaca, izvedaba i izvađača, koji su u njima aktivno sudjelovali. Dovoljno je kazati, da su do konca mjeseca kolovoza, dvije sedmice prije konačnog završetka Ljetnih igara, održane 73 priredbe (dramske, muzičke i folklorne), i da je na njima sudjelovalo gotovo 50.000 posjetilaca. To je nesumnjivo impozantan broj. Međutim, Ljetne igre u uspjeh šeste sezone bilježe još nešto, što je za budućnost vjerojatno i značajnije od navedenih brojeva. One su ove godine u punom smislu riječi počele poprimati široko svjetsko obilježje. Uz znatno povećani interes inozemnih posjetilaca Dubrovnika, koji su ove godine prisustvovali priredbama, prvi put od postanka ove naše kulturno-umjetničke institucije

u naš grad su doputovali i mjerodavni inozemni dramski i muzički stručnjaci da promatraju izvedbe. To je, uostalom, golem uspjeh i najveći rezultat ovogodišnje sezone.

Pored već spomenutog povećanja broja priredaba, po općem priznanju ovogodišnji repertoar je i kvalitetno znatno usavršen. U dramskom dijelu repertoara nastupili su mnogi novi umjetnički kolektivi i pojedini umjetnici izvađači. U kvalitetnom pogledu naročito se poboljšanje očitovalo u muzičkom dijelu repertoara.

U repertoarnoj politici u toku prošlih sezona bilo je i izvjesnih grešaka. Među takve greške spadao je nesumnjivo i negativan stav prema gostovanju opera. Sve do ove godine vladalo je stanovište protiv gostovanja naših opernih ansambala, jer da oni navodno zaostaju za izvršnim stranim ansamblima, a pored toga da nemamo dovoljan broj domaćih djela. Ovo »protuoperno« stanovište nije bilo ispravno, bez obzira, što ga

je i sama publika vidno demantirala svojim mnogobrojnim posjetom na prošlogodišnjim predstavama Sarajevske opere, kojoj su bili dodijeljeni termini gostovanja izvan vremena trajanja Ljetnih igara. Iako je točna tvrdnja, da nemamo dovoljno domaćih opernih djela, vjerujemo, da mnogi naši operni ansambli mogu dostojno reprezentirati i pokazati svoje dostignuće na polju reproduktivne umjetnosti. Sa zadovoljstvom treba istaknuti, da je Umjetnički savjet ove godine u repertoar uključio gostovanje Ljubljanske opere i time napravio jednu korisnu prekretnicu. Umjetnički savjet, također vodeći računa o nedovoljnoj zastupanosti domaćih djela u dramskom repertoaru, odlučio je da u repertoar slijedeće sezone unese jedno novo domaće dramsko djelo. Tu će prekretnicu postepeno doživjeti i muzički dio repertoara, što se može zaključiti i iz izjava nekih muzičkih stručnjaka, koji su najvijestili intenzivniju djelatnost na istraživanju i sređivanju djela starih kompozitora u dubrovačkim arhivima i u raspisivanju natječaja za obradu novih domaćih kompozicija.

Sva se ova pitanja odnose na stručnu i umjetničku organizaciju Ljetnih igara, na poboljšanje repertoara. Ta su pitanja pokrenuta i ona će biti riješena sustavno i postepeno, jer je razumljivo, da ih nije moguće riješiti na brzu ruku. Praksa će dati najbolja rješenja. Unatoč velikih i pozitivnih činjenica u razvitku Ljetnih igara još su uvijek otvorena neka pitanja. Prvo je od tih pitanja: da li Ljetne igre mogu doseći pravi i puni festivalski karakter ako traju neprekidno dva i po mjeseca? Drugo je pitanje: da li Ljetne igre, koje po pravilu prvenstveno služe razvitku turizma, treba isključivo vremenski ograničiti na punu turističku sezonu? Trebalo bi možda već sada misliti i o tome, da se izvjestan dio repertoara, dosada koncentriranog na punu sezonu, podijeli na predsezonu i posezonu, na viši i niži umjetnički doseg, to jest na Ljetne igre i Festival.

To su pitanja o kojima se može i o kojima treba raspravljati. Mi čak vjerujemo, da će ta pitanja iznijeti na tapet sam razvitak Ljetnih igara u praksi naprosto za to, što kapacitet dubrovačkog ugostiteljstva i kućne radinosti ne će moći ukorak pratiti priliv turista u jeku pune sezone.

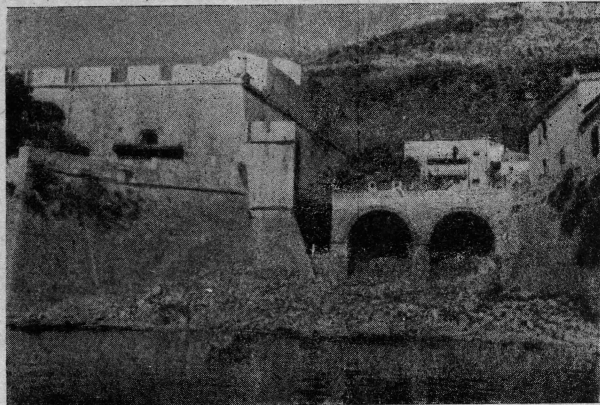
Naše Ljetne igre postepeno sve više postaju privlačna snaga u turizmu. Njihova privlačnost u turizmu za sada se osjeća samo u gradu Dubrovniku i na njegovom užem području, ali će vremenom tu privlačnu snagu osjećati u znatnoj mjeri i ostala naša turistička područja. Svojom propagandom u inozemstvu Ljetne igre vrše znatan utjecaj i daju veliki doprinos našoj turističkoj propagandi. Povezane sa inozemnim ustanovama i organizacijama s kojima turističke ustanove i poduzeća nemaju posebne veze, Ljetne su igre u stranom svijetu snažna dopuna naše turističke propagande. U našoj turističkoj praksi možda još nijesu dovoljno izražene direktne korisne posljedice propagande, koju Ljetne igre vrše preko svojih veza i svojih propagandnih

sredstava, a osobito preko onih tisuća živih posjetilaca na priredbama, koji riječju i perom prenose glas o našoj kulturi i umjetnosti širom svijeta. Uostalom, iz ovakvog zamašnog posla, koji je tek u zametku i koji, može se reći, probija prve korake a i prve spoznaje o našoj kulturi i umjetnosti u svijetu, ne mogu se ni očekivati preko noći neki golemi rezultati. Ali i sa dosadašnjom afirmacijom, koju je stekla na tom polju ova institucija, možemo bit zadovoljni.

Upravo zbog utjecaja, koji Ljetne igre mogu imati u stranom svijetu, kao moćno sredstvo naše kulture i umjetnosti, treba naglasiti, da one stoje u direktnoj vezi sa turizmom i turističkim saobraćajem čitavog dubrovačkog područja. Pogrešno je mišljenje, koje još tu i tamo čujemo, da su Ljetne igre neka isključiva i osebujna kulturno-umjetnička manifestacija. Turizam i razvitak turističkog prometa nekog mjesta ili kraja obilno pomažu sve one ustanove i organizacije, koje svojom djelatnošću pružaju kulturnu razonodu turistima. A tu zadaću Dubrovačke Ljetne igre vrše u najvećem opsegu. I upravo zbog toga njihova je uloga u turizmu velika i njihova direktna veza s turizmom neosporna.

U vezi sa navedenim pitanjima reorganizacije Ljetnih igara i njihovog što jačeg učinka u razvitku našeg turizma, nameće se i problem uloge dubrovačkog Narodnog kazališta u ovoj kulturno-umjetničkoj smotri. Sadašnja uloga ovog kolektiva kao cjeline ne može se nazvati aktivnom. Upravo ovaj slučaj nameće i postavlja pitanje o vremenskoj podjeli priredaba na predsezonu i posezonu. U navedenom vremenu sporednijih, nefestivalskih priredaba, dubrovačko Narodno kazalište, zajedno sa Gradskim orkestrom, moglo bi i trebalo da odigra vidnu ulogu. Tu bi ulogu ova dva tijela mogla izvršiti nesumnjivo.

Na zaključku treba još reći, da su Ljetne igre prerasle okvire jedne lokalne institucije. One su u punom značenju smotra opće jugoslavenske kulture i umjetnosti, i po svom krugu izvađača i po dosegu svoga prestiža, pa prema tome one postaju u pravom smislu riječi i briga čitave zajednice.

Pogled s mora na tvrđavu Revelin gdje se je ove godine po prvi put uspješno davao Corneille-v, „CID“